

8. Кунхожа (сайланды шығармалар жыйнағы). –Нөкис: 2019. 8-б.

9. Косбергенов Р.К. Присоединение Каракалпакии к России. –Нукус: 1972. –С. 237.

РЕЗЮМЕ

Мақолада қорақалпоқ шоири Кунхожа асарлари мисолида XIX асрда қорақалпоқларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги вазият ўрганилган. Қорақалпоқ халқининг ҳаёти таҳлил қилинади, шуниндек, «Жайлауым», «Ўлим», «Кун қайда», «Шопанлар» шерларидаги тарихий воқеалар таҳлил қилинади.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается ситуация в социально-экономической жизни каракалпаков XIX века на примере произведений каракалпакского поэта Кунходжа. Анализируется жизнь каракалпакского народа, исторические события на основе стихотворений «Жайлауым (Моя долина)», «Өлим (Смерть)», «Күн қайда» (Когда наступит такой день?), «Шопанлар (Пастухи).

SUMMARY

The article discusses the situation in the socio-economic life of Karakalpak in the XIX century on the example of the works of Karakalpak poet Kunkhodza. The life of the Karakalpak people, was analysed by historical events in the poems "Zhailau (My Valley)", "OLim (Death)", "Kun kaida" (when will come such day?), "Shopanlar (shepherds

МАРКАЗИЙ ОСИЁ СИЁСИЙ ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИДА

Ш.Хайдаралиев – тарих фанлари номзоди

Наманган давлат университети

Таянч сўзлар: геосиёсат, “Марказий Осиё руҳи”, глобаллашув, минтақавий ҳамкорлик, форум, конвенция, этносиёсат, яхши қўшничилик, пандемия, гуманитар ёрдам, расмий ташриф, маслаҳат учрашуви, Аваза, туризм.

Ключевые слова: геополитика, «Дух Центральной Азии», глобализация, региональное сотрудничество, форум, конвенция, этнополитика, добрососедство, пандемия, гуманитарная помощь, официальный визит, консультационная встреча, Аваза, туризм.

Key words: geopolitics, "Spirit of Central Asia", globalization, regional cooperation, forum, convention, ethnopoltitics, good neighborliness, pandemic, humanitarian aid, official visit, consultation meeting, Avaza, tourism.

Ҳозирги замонда глобал миқёсда шиддатли ўзгаришлар юз бермоқда, халқаро майдонда кучларнинг янги нисбати шаклланимоқда. Шу билан бирга, халқаро майдонда янги таҳликалар пайдо бўлмоқда ва бу ҳолат дунё давлатларини юзага келатган муаммоларга муносиб ечим топиш, сиёсий ва иқтисодий стратегияларни янгилашга мажбур қилмоқда.

Ушбу жараёнлар Марказий Осиё минтақаси, жумладан, Ўзбекистонга ҳам дахл қилмай қолмайди. Йирик давлатларнинг манфаат ва мақсадлари ўзгаришсиз қолиб минтақавий муаммолар глобаллашуви жараёни ва иштирокчиларнинг сони ортиб бормоқда. Натижада минтақа ва ҳудудларда сиёсий тўқнашувлар, давлат тўнтаришлари, иқтисодий ва ижтимоий тенгсизликлар кучайиб бориши оқибатида давлатлар ўртасида сиёсий табақаланиш ва иттифокчилик принциплари авж олиб бормоқда. Йирик давлатлар муаммоларни ечимини излашда тинч сиёсий йўл излаш ўрнига сиёсий бекарорликни келтириб чиқариш ёки иқтисодий тангликни юзага келтириш йўлини танламоқдалар.

“Йирик давлатлар интилишларининг тўқнашуви минтақа мамлакатлари манфаатларига жавоб бермайди. Чунки улар Марказий Осиё давлатлари олдига баъзан «геосиёсий танлов» шартини қўяди ва бунда бир томонга ёндашиш бошқа томон билан муносабатларда кескинликни келтириб чиқариши мумкин” деб таъкидлади Ўзбекистон ТИВ раҳбари Абдулазиз Камиллов «Янги Ўзбекистон» газетасига берган интервьюсида [12].

XXI асрнинг бошларида жаҳонда юз берган сиёсий, иқтисодий-молиявий, ўзгаришлар халқаро муносабатларнинг жиддий ўзгаришига олиб келди ва давлатлардаги ижтимоий-сиёсий жараёнларга таъсир кўрсатди. Оқибатда дунёнинг бир минтақасида содир бўлаётган турли этник ва сиёсий қарама-қаршиликлар, молиявий иқтисодий инқироз ва қуролли тўқнашувлар бошқа ҳудудларга жуда тез тарқалиб миллий, этник, диний, ҳудудий, сиёсий аҳамият касб этган можаролар сонининг ортишига, минтақавий хавфсизлик ва барқарорликка таҳдидларнинг кучайишига сабаб бўлмоқда. Шу тарика Янги Ўзбекистон янги стратегиясида дунё сиёсий ахлига янгича сиёсий руҳ ва ўзаро ишонч принципларига таянган ҳолда ташқи сиёсат асосларини таклиф этмоқда. Президентимиз Ш.М.Мирзиёев бошчилигида таклиф этилаётган сиёсий тенглик, барқарорлик ва яхши қўшничилик сиёсати

фақатгина Марказий Осиё нуқтаи назаридан эмас, балки бутун ён қушни минтақалар манфатларини ҳисобга олган ҳолда олиб борилмоқда. Янги Ўзбекистонни барпо этишда ташқи сиёсатга, дунёдаги олис ва яқин давлатлар билан дўстона ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. “Ўзбекистон Республикасининг Ташқи сиёсий концепцияси такомиллашмоқда. Дунёда Янги Ўзбекистонга нисбатан ишонч руҳи ва ҳамкорлиқнинг янги кирралари очилмоқда” [2].

Мамлакатимиз янгиланиш даврига қадам қўйган биринчи кўнлардан бошлаб очик, прагматик ва амалий ташқи сиёсат юритиш, дунёдаги барча тараққиётпарвар мамлакатлар, айниқса, қўшни давлатлар билан яқин дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга устувор аҳамият қаратмоқда. Ўзбекистон ўтган даврда ана шу стратегик йўлга доимо содиқ қолиб, ўз шериклари ҳамда халқаро ташкилотлар олдидagi мажбуриятларини тўлиқ бажариб келмоқда. Минтақадаги ёки дунёдаги низо ҳамда муаммоларни сеник ёки ўзганики қарашлари асосида эмас умумий сиёсий ва ҳуқуқий принципларга асосланиб ҳал этиш йўллариини таклиф этмоқда. “Биринчи навбатда, қўшни давлатлар билан муносабатларимизда йиллар давомида йиғилиб қолган муаммолар ҳал этилди. Чегаралар очилди. Қўшни – қўшниси билан, ака – укаси, ота – боласи, қариндош – қариндоши билан узилиб қолган алоқаларни тиклаб, бир мамлакатдан иккинчи давлатга эмин-эркин бориб кела бошлади. Виза масалалари ҳал этилди. Савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар алоқаларимиз жадал ривожланмоқда.

Азал-азалдан ўзаро қардош ва биродар бўлган мамлакатларимиз қўпгина минтақавий ва глобал масалалар, ижтимоий-иқтисодий тараққиёт бўйича яқин ҳамкорликда ҳаракат қилишни бошлади. Жаҳон сиёсатшунослигида “Марказий Осиё руҳи” деган ибора пайдо бўлди” [2].

Бугунги ташқи сиёсатда Марказий Осиёга устуворлик берилаётганини илғаш мушкул эмас. Бу — ҳар томонлама чуқур ўйлаб танланган йўл, деб ҳисоблаймиз. Марказий Осиёнинг қоқ марказида жойлашган Ўзбекистон ушбу минтақа барқарорлик, изчил тараққиёт ва яхши қўшничилик ҳудудига айланиши тарафдори ва ташаббускори.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Марказий Осиё давлатлари — бизнинг бевоқифа қўшнилариимиз билан дўстона, яқин қўшничилик ва ўзаро манфаатли алоқаларни

ривожлантириш ва мустаҳкамлашни асосий устувор ташки сиёсий йўналиш сифатида белгилаб берди.

Натижада тарихан қисқа вақтда Ўзбекистоннинг минтақадаги барча давлатлар билан муносабатлари тубдан яхшиланди. Давлат раҳбарлари ўртасида очиқ ва ишончли сиёсий мулоқотнинг мустаҳкамланиши натижасида минтақадаги қўшнилари билан муносабатларда 2016 йилгача мавжуд бўлган кўпга мураккаб муаммоларга ечим топилди. Президентлар ўртасидаги ўзаро ишонч мустаҳкамланди. Шуниси аҳамиятлики, давлатимиз раҳбари илк хорижий таширфларини 2017 йилнинг март ойида Марказий Осиё давлатларидан бошлади: аввал Туркменистон ва Қозғистон, сўнг Қирғизистон ва Тожикистонга таширфлар амалга оширилди. Ушбу таширфлар чоғида бизнес форумлар ўтказилиб, савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро битимларнинг салмоқли пакетлари имзоланди. Бу эса Ўзбекистон ва Марказий Осиё давлатлари ўртасидаги ўзаро савдо-сотик, кооперацион алоқаларни ривожлантиришга хизмат қилди. Бундан ташқари, қўшни давлатларнинг Ўзбекистон билан чегарадош ҳудудлари ўртасида тўғридан-тўғри алоқалар ўрнатиш ва минтақавий иқтисодий форумлар ўтказиш амалиёти йўлга қўйилди.

Хусусан, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг маслаҳат учрашувларини ўтказиш тўғрисидаги таклифи амалга ошди. Ушбу мулоқотнинг биринчиси 2018 йил 15 март куни Қозғистон пойтахти Остона шаҳрида бўлиб ўтди. Иккинчиси 2019 йил 29 ноябрь куни Тошкент шаҳрида ўтказилди. Аммо коронавирус пандемияси авж олиши тўғрисида 2020 йилги учрашув ортага сурилиб, 2021 йил 6 август куни Туркменистоннинг «Аваза» миллий туризм зонасида ташкил этилди.

Мазкур учрашув доимий мулоқот майдонига асос солди, минтақада ҳавфсизлик, барқарор ривожланишни таъминлашга хизмат қилиб келмоқда. Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Ўзбекистонга жавоб таширфлари эса кўп томонлама ҳамкорлик пойдево-

рини янада мустаҳкамлади ҳамда иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорлик йўналишларини кенгайтирди.

Биргина 2021 йилнинг март ойида Қирғизистон раҳбари Ўзбекистонга, шу йил июнь ойида эса мамлакатимиз раҳбари Тожикистонга таширф буюрди. Ушбу таширфлар чоғида саноат кооперацияси йўли билан ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, йирик инвестиция лойиҳаларини биргаликда амалга ошириш ва қўшма ишлаб чиқариш объектларини яратиш бўйича келишувларга эришилди. Умуман олганда қисқа ва ўзгаришларга бой даврда Марказий Осиё минтақасида катта ўзгаришлар юзбердики жаҳон сиёсий тизимида нафақат Ўзбекистон давлатини қолаверса ён қўшни давлатларимизнинг ташқи сиёсат борасида ҳам тажрибаси ортиши кузатилмоқда. Нуфузли ва минтақавий ташкилотлар билан ҳам ҳамкорликнинг янги кўриниши намаён бўлиб. Минтақада умумийлик ва бирдамлик ташаббусларига асосланган ташқи сиёсий концепсия Ўзбекистон бошчилигида дунёга юз тутмоқда.

Хулоса ўрнида қайд этиш мумкинки, Ўзбекистон юритаётган очиқ ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик сиёсати Марказий Осиё мамлакатларида қўллаб-қувватланмоқда. Қўшни давлатлар Ўзбекистоннинг ишонч ва яқин қўшнилик муҳитини яратишга қаратилган саъй-ҳаракатларини юқори баҳоламоқда, Марказий Осиё давлатлари минтақани барқарор, ҳавфсиз, ҳамкорликда гуллаб-яшнаган маконга айлантиришга тайёрликларини изҳор қилмоқда. Янги Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсатда энг илғор давлат сифатида шаклланиб нафақат сиёсий жараёнларда қолаверса гуманитар ва маданий ҳамкорлик борасида ҳам минтақадаги донор давлатга айланиб бормоқда.

Сиёсий жараёнларнинг ранг-баранглиги ортиб минтақада давлатларимизнинг ўзаро ҳамкорлик ва яхши қўшничилик сиёсати юқори чўққига кўтарилмоқдаки буларнинг минтақадаги халқларимизнинг кайфиятларида ҳам акс этиб бормоқда.

Адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон демократик ўзгаришлар, кенг имкониятлар ва амалий ишлар мамлакатига айланмоқда. № 165. 2021 йил, 17 -август.
2. Мирзиёев Ш. М. Янги Ўзбекистон Стратегияси. –Т.: «Ўзбекистон», 2021, 458-б.
3. Мирзиёев Ш. М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. –Т.: «Ўзбекистон», 2017. 1-жилд. 592- б.
4. Мирзиёев Ш. М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. –Т.: «Ўзбекистон», 2017, 2-жилд. 592-б.
5. Мирзиёев Ш. М. Нияти улғу халқнинг иши ҳам улғу, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. –Т.: «Ўзбекистон», 2019, 3-жилд. 396-б.
6. Мирзиёев Ш. М. Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари. – Т.: «Ўзбекистон», 2019 й. 4-жилд. 4-жилд. 452-б.
7. Мирзиёев Ш. М. Буюк келажагимизни мard ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. –Т.: «Ўзбекистон», 2017, 488-б.
8. Мирзиёев Ш. М. [Конун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови](#). –Т.: «Ўзбекистон», 2017, 48- б.
9. Mirziyoev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib – intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi бўлмагани зарур. –Т.: «O'zbekiston», 2017, 104-б.
10. Mirziyoev Sh. M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davla-tini mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz // Xalq so'zi. 2016 yil, 15-dekabr.
11. Mirziyoev Sh. M. Millatlararo do'stlik va hamjihatlik — xalqimiz tinchligi va farovonligining muhim omilidir // Ma'rifat. 2017 yil, 25-yanvar.
12. Ўзбекистон ТИВ раҳбари Абдулазиз Камиллов «Янги Ўзбекистон» газетасига берган интервьюси. 2021 йил, октябрь.

РЕЗЮМЕ

Мазкур мақолада бугунги кунда Марказий Осиёда шаклланиб бораётган янги ташқи сиёсат ва ўзаро ишонч руҳидаги яхши қўшничилик сиёсати акс этган. Президентимиз Ш.М.Мирзиёев бошчилигида таклиф этилаётган сиёсий тенглик, барқарорлик ва яхши қўшничилик сиёсати фақатгина Марказий Осиё нуктаи назаридан эмас, балки бутун ён қўшни минтақалар манфаатларини ҳисобга олган ҳолда олиб борилмоқда. Дунё ҳамжамияти олдига ўзаро сиёсий мулоқот усулари таклиф этилиб янги таклиф ва ташаббуслар билан Янги Ўзбекистон ташқи сиёсати ривожланмоқда.

РЕЗЮМЕ

Данная статья отражает новую внешнюю политику и политику добрососедства в духе взаимного доверия, которая зарождается в Центральной Азии сегодня. Политика политического равенства, стабильности и добрососедства, предложенная под руководством Президента Ш.М. Мирзиёева, проводится не только с точки зрения Центральной Азии, но и с учетом интересов всего региона. Внешняя политика Нового Узбекистана развивается новыми предложениями и инициативами, предлагая мировому сообществу методы политического диалога.

This article reflects the new foreign and good-neighborliness policy in the spirit of mutual trust that is emerging in Central Asia today. The policy of political equality, stability and good neighborliness, proposed under the leadership of President Sh.M.Mirziyoyev, is held not only from the point of view of Central Asia, but also taking into account the interests of the entire region. The foreign policy of New Uzbekistan is developing with new proposals and initiatives, offering the world community methods of political dialogue.

ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ТӘРБИЯ ХӘМ ШАХСТЫҢ ҚӘЛИПЛЕСИҮИ

Ж.Усенов – үлкен оқытушы

М.Назарбаев – пән кабинет меңгерушісі

Әжинияз атындағы Нәкіс мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: инсон, тарбия, фалсафа, шахс, одоб, дин, педагогика, эстетика.

Ключевые слова: человек, воспитание, личность, этикет, религия, педагогика, эстетика.

Key words: human, upbringing, personality, etiquette, religion, pedagogy, aesthetics.

Тәрбия адамларды, жасларды хәм басқа да кисилерди объектив хәм субъектив тәсирлер тийкарында әдеплилик, акылы, әмелий, физикалық жактан қәлиплестириў қуралы болып, тәрбияшы өзи қәлеген сыпатларды тәрбияланыўшылар санасына синдириў ушын олардың руўхиятына белгили бир мақсетке бағдарланған системалы тәсир көрсетиўине айтылады. Тәрбия мазмуны тәлим хәм мағлыўмат алыў процесслерине киретуғын жумыслардың мазмуны менен тығыз байланыслы болып, олардың нәтижелерин өзінде сәўлелендиреди.

Хәш бир адам анадан туўылғанда бирден хадал, пәк, ийманлы, пазыйлетли, ямаса нәкас, гүдибузар, жаман болып қалмайды. Хәр бир адам белгили бир жәмийетлик орталықта тәрбияланады хәм қәлиплеседи. Оның қандай адам болып жетилисиўине тәрбия себепши болады. Адам шаңарақта, бақшада, мектепте, оқыў орындарында, досларының арасында, улыўма алғанда, жәмийетте кәмалға келеди. Усы басқышлардағы тәлим-тәрбияның берилиў дәрежесине қарап оның қандай адам болып жетилисиўи мәлим болады. Сонлықтан, халқымыз «Уяда не көрсен ушқанда соны ислейсен», «Достыңның ким екенин айт, сениң ким екенинди айтаман», деп бийкараға айтпаған. Сондай-ақ, адамның кәмил инсан болып жетилисиўинде өткендеги ата-бабалардың жолы, данышпанлардың бизге қалдырған бийбаха мәдений, руўхый мийраслары да үлкен роль атқарады. Тәлим хәм тәрбия егиз, булар бир-бирин толықтырып, байытып барады. Екеўи теңдей апарылса ғана адам жетик инсан болып қәлиплеседи. Егер инсан, әсиресе, мәмлекетимиздің келешегі болған жасларымыз тәлим хәм тәрбиядағы топланған бай тәжірий-белерден қаншелли жақсы азықланса, өткен әўладлардың жыйнаған социаллық жетискенликлерин қанша тез үйренип өзлериниң турмысында қолланса, онда бундай жаслар жәмийетлик турмысқа соншелли тез араласады, хәр тәрәппе жетилскен шахс сыпатында қәлиплеседи. Жәмийетке қандай жаслар керек? Әлбетте, билимли хәм тәрбиялы жаслар керек. Жәмийетти қандай жаслар өзгертеди? Әлбетте, хәзирги тез пәт пенен раўажланып баратырған глобаллақан дүньяға жедел араласа алатуғын, өзиниң терең билими, акыл-зәкаўаты хәм жақсы тәрбиясы менен жуўап бере алатуғын жаслар өзгерте алады. Демек, бундай жуўапкершиликли дәўир адамнан тиккелей философиялық көзқарас пенен байланыслы болған методологияны, философиялық тәрбияны талап етеди.

Хақыйқый методологиялар философия менен жуўмақланады. Философия бирден пайда болмайды. Философия адамның өзін қоршаған дүнья хәм жәмийетлик социаллық орталық туўралы ойлары, пикирлери, көзқарастары, гүманларының жыйынтығы. Хәр кыйлы факторлар адамның ой-санасына тәсир етеди. Онда белгили дәрежеде қандай да бир из қалдырады. Ол мейли, тәбийий кубылыс болсын, жәмийетлик хәдийсе болсын, ямаса қайсы идеология жәмийетти раўажландырады, керисинше, қайсы идеология жәмийетти ыдыратады, мине, булардың барлығы инсанның пикирлерине хәм көзқарастарына тәсир етеди.

Демек, философия инсанның дүньяны хәм жәмийетти билиў зәрурлиги, қызығыўшылығының негизи.

Инсанның руўхый бәркамаллыққа жетисиўинде философияның орны хәм әхмийети үлкен. Мәселен, «Әдеплилик философиясы» («Ахлақ философиясы») адамлар арасындағы қарым-қатнастарды тәртипке салып отыратуғын тәртип, қағыйдалар жыйындысы болып, ол адамларда жоқары минез-қулық нормаларын, шырайлы адамгершилик пазыйлетлерин, ўатансүйиўшилик, мийнетсүйишшилик, исеним, социаллық-сиясий белсендилик хәм жуўапкершилик сезимлерин тәрбиялайтуғын жәмийеттиң жазылмаған «алтын қағыйдасы».

«Әдеплилик философиясы» адамзат жәмийетиниң пүтин бир раўажланыў дәўиринде дин менен тығыз байланыста раўажланды. Әдеплилик – әдеп-икрамлылық сана, әдеплилик ис-хәрекетлер, әдеплилик мүнәсибетлерди өз ишине алады.

Әдеп-икрамлылық сана, өз гезегинде, адамның сезим-туғыйлары, ерки, акыл-зәкаўаты, интуициясы, қыялы, есте сақлаўы сыяқлы қәсийетлерин қамтыйды.

Әдеп философиясының субъекти – инсан, оның өлшеми, баҳасы – хұждан.

Әдеп философиясы әдеплилик ой-пикирдің раўажланыўын үйренеди хәм әмелиятта жақсылық арқалы инсанға хақыйқатқа алып баратуғын жолды көрсетеди. Демек, әдеп философиясын жақсылық философиясы десек те болады. Әдеп философиясы мың жыллар даўамында қәлиплесип, нығайып үлкен тәжірийбеге ийе болды. Сонлықтан, ол философиялық-теориялық хәм әмелий тәжірийбелік қәсийетине ийе. Оны бурынғылар әмелий философия деп те атаған. Өйткені, әдеп философиясы тек теориядан ибарат емес. Ол өткендеги ата-бабаларымыздың данышпанлығы арқалы жаратылған хикметлер, нақыл-мақаллар, аңыз-әпсаналар жәрдемінде адамларды тәрбиялайды, әдепликтин әхмийетин түсіндиреди, оларды өмир, жәмийет, дүнья хақында философиялық жуўмақлар шығарыўға үйретеди. Яғный Әдеп философиясы илиминде Платон, Аристотель, Демокрит, Эпикур, Цицерон, Конфуций, Фарабий, Ибн Сино, Беруний, Кант, Гегель, Ницше сыяқлы уллы философлар жаратқан әдеплик теориясына байланыслы тәлийматлар менен бирге Юсуф Хас Хажибтиң «Қутадғу билик», Кайқаўстың «Қабуснама», Саадийдин «Гүлистан», Наўайының «Махбубул-қулуб», Монтенниң «Тәжірийбенама», Бердақтың «Шежире», И.Юсуповтың «Ўатан топырағы», Т.Қайыпбергеновтың «Қарақалпақнама» сыяқлы әмелий әдепликке бағышланған шығармалары да өзиниң салмақлы орнына ийе. Әдеп философиясының басқа пәндлерден айырмашылығы да сонда, оның теория менен әмелияттың бирлиги арқалы инсан-ды тәрбиялаўы болып табылады.

Әдеплик-адамның минез-қулықындағы унамлы ис-хәрекетлериниң жыйындысы. Әдеплик – жәмийет ушын, геиде улыўма адамзат ушын үлкен әхмийетке ийе мәнәўий хәдийсе, инсаният тарийхы ушын үлги бола алатуғын, адамның ең жақсы хәм ең гөззал әдетлериниң системасы. Әдепли адам- жәмийеттиң жа-